

imagyolcstekeredés

Muzsnay Ákos képi világa körül

Költő, író, esszéista, az Új Forrás főszerkesztője. Legutóbbi írását 2014. 9. számunkban közzöltük.

És kijöve a megholt...

Egy nap a festő tekintetétől kísérvé váratlanul levegőbe emelkedik az általa tervezett gép óriási vászonszárnyakkal akár egy őskori madár ahogy alakap egy éppen felszálló légáramlat és kiszámíthatatlan irányba sodorja már-már legendák magasába ahol hívogató a mélység és ami az eltelt néhány évszázad múlva valósággá válik ahogy sárkányrepülő képében a terovrajz is mivel kiderül hogy a lehetőség tényleg benne volt abban a tekintetben amelyben a szakadék széléről kíséri az álmogép valóságos emelkedését és zuhanását da Vinci szolgájának halálát próbarepülés közben tökéletesen szabaddá válva a fizikai korlátok által.

...lábain és kezein kötelékekkel megkötözve...

Másfél héttel ezelőtt egy másik kiállításon egy másik Muzsnay-anyagot volt szerencsém nyitogatni Fehérváron. Utána odajöttek és gratuláltak az emberi lények, reflektáltak az elhangzottakra. Egy fiktív álomnapló lehetséges részleteit olvastam fel. Meglepett, mennyire bejött nekik az álomszerű keret, és bosszantott is kicsit, hogy nem figyeltek a lényegre. (Nem a lényegre figyeltek.) Hiába idéztem viccesen körítve Dukay Barnabást Bach kapcsán („A lényeg az, hogy tulajdonképpen nem is a zenével kell annyira foglalkozni, hanem azzal, amiből a zene — úgymond — előjön.”), nem a lényegre figyeltek. Elmesélem még egyszer, hátha jobban sikerül. Hasonló körülmények között érkezett Verebes Gyuri felkérése is a Májsztróhoz, aki azonnal riasztotta Helyi Írnokát, Csendes Tollat. A múlt heti önidézet tehát: „Egy éjjel azt álmodtam, hogy ezt a kiállítást kell megnyitnom. Nem rémálom volt, semmi gond, megírtam a vázlatpontokat fejben, csak arra kellett koncentrálnom, ha felébredek — ezt álmomban is tudtam —, ne felejtsem el, írjam le

mielőbb. Fel is ébredtem hajnalban, addig őrizgetve fejben a vezérfonalat, és kezdtem volna leírni a konkrét vázlatpontokat, amikor is ráébredtem, hogy semmilyen kiállítás megnyitójára nem kértek föl mostanában, nincs mire készüljek. De. Aznap délután megérkezett a konkrét felkérés is. Viszont. Nem írtam le a hajnali vázlatpontokat, így ez a történet az első helyettesítő támpont.” Eddig az akkori — másfél héttel ezelőtti — szöveg, és most elmondom, mi zavart akkor a felolvasásban. A füledt meleg, természetesen, az emberi lények nehezen koncentráltak, érezték a szomszéd szobából a friss szendvicsek illatát és a csábító kancsóborok megváltó hűvösét. Ezért bocsánatos minden figyelmetlenségük. Ugyanis a történet nem az álom leírhatatlanságáról szólt valójában, hanem az időről, pontosabban az időtlenségről, amit az akkori címben is kiemeltem, ez lett volna a lényeg, miként Muzsnay Ákos képei is mindig azok, időtlenek, ahogy álomban már megéltem a felkérést, ami csak utána érkezett, mindegy, hogy sikerült-e tényleg leírni az álombeli megnyitót vagy csupán a sikertelenség beszámolóját. Fontos, hogy van miből előjőjön a lényeg Muzsnay Ákos képein. Tehát nem a képzőművészet mibenlétével kell foglalkozni, hanem arra figyelni, amiből megszületik. (Nagyon halkán merem csak hangosan kimondani: az időtlenségéből.) Nézzenek csak rá, hát így néz ki egy komoly, Munkácsy-díjas hetvenéves Mester? Igen, pontosan így! (Na ezért biztosan ki fogok kapni!)

...és azorcája kendővel vala leborítva.

A ködpárás Szatledzs-völgyben útban Kanam felé bőrzsákos tibeti kereskedők ősi útján amerre a pasmina kecske szőrét szállítják hogy kasmírken-dőket készítsenek majd belőle megrekedt az álomom egy ponton épp Csoma házának felújításáról láttam egy portréfilmet előző este nyilván onnan az álomtéma ami akár a pasmina kecske szőre száll puhán a szélben és a gyom-növények tüskéin akad fönny hogy még finomabbra szálazódhasson és még drágább lehessen a belőle készülő álomszövet vékonyságú kendő hiszen a ti-beti–angol szótár megrendelését is ennek köszönhette Kőrösi Csoma és neki a világ hogy el is készült vele ahogy egykori lakóházának felújítása se feje-ződött be csak elkészült ahogy az álomom is véget ért mint mikor egy régóta tervezett időtlen cél váratlanul mégis megvalósul.

Monda nékik Jézus:

(Ha haikuban fogalmazna éppen az ego, az én elvesztése vagy Muzsnay Ákos arc nélküli képei kapcsán:)

*Arctalan tükkör
maszk helyett inkább semmi
csak a test múlik.*

Oldozátok meg őt...

Itt elakadtam, elakadok ténylegesen, nem csak álomban, a valóságban is, mert sokszor megírt történetek jutnak eszembe Fehér Solyom kapcsán, de az nem lehet, hogy a Hetvenéves Májsztró és barátaink szolnoki tiszteletére ugyanazt mondjam el még egyszer. Legalábbis nem ugyanúgy, hisz minden művészeti próbálkozás a gyolcsbatekerés, a tartósítás tökéletesítéséről szól. Kivéve Lázár történetét, ahol kitekerik a halottat, akit Jézus feltámasztott. Itt tartok épp, amikor a hátsó terasz székén felejtett kéziratot fújdogáló szél elnyugszik. Az íróasztalomtól az ablakon át látom, hogy a kormos-fejű rozsdafarkú apuka (két napja tanította meg repülni kicsinyeit) rászáll a „kéziratokra”. Figyelem, melyik részre, melyik lapra. Hát persze, a tarkovszkijosra. Tegnap a Májsztró műtermében alkalmam volt elgondolkozni, Kondor Béla és Kőrösi Csoma mellett miért is Tarkovszkijt rakta ki harmadik Idegenként falioltárára. Az a fotó látható nála bekeretezve, ahol az orosz rendező a *Sztalker* egyik legszürreálisabb díszletében áll. A Zóna kívánságszobája előtt. Nyilván nem tudatos választás Muzsnay Ákos részéről, de mégis. Egész életünk a kívánságszoba előtt játszódik. Ahogy Kafka írta, a küszöbön. Aki elhatározza, hogy belép, már megtette. Ehhez a lépéshez kell a Csoma Sándor-i elszántság. Átlépni a küszöböt, önmagunkat. Az időtlenség képei mindig a küszöbön túlról tudósítanak. Aki egyszer belépett, hiába lép ki, a szoba benne marad. Mondjuk így, jobb híján. Megtapasztalt valamit, ezért kisebb ügyek már nem érdeklik. Mindegy, hogy Kőrösi Csomának, Kondor Bélának, Andrej Tarkovszkijnak vagy Muzsnay Ákosnak hívják. Teszik a dolgukat, tudósítanak. (Tekerik a gyolcsot.) Mi pedig a gyolcs mögül nyitott szemmel nézzük az alig beszűrődő fényben, amit látunk lehet az igazi valóságból, amit megmutatnak nekünk a gyolcs-tekerők, a művészek. (Most Muzsnay Ákos főműveit.) Hisz Platón óta tudjuk, megrettennénk, ha nem a barlangfalon, hanem igazi valójában látnánk a valóságot. A művészet pedig mindig igazibb, mint a valóság.

...és hagyjátok menni (Jn 11,44).

Lassan közeledett az áldozati test felé az esték vége és mindketten tudták jól a dolgukat és azt tették amit kellett és a vér lassan csorgott alá és a kés mélyült és mindketten tudták ilyen lesz az utolsó kép.